

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.

1903 Budapest, Pf.: 314/15.

Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733

BM: 33-104, 33-140 BM Fax: 33-133

E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu**Szám: 20454/2008. RP.****Tárgy:** alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés
elleni panasz elbírálása

H A T Á R O Z A T

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. tv. (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva a nagykovácsi lakos által benyújtott panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület 85/2008. (IX. 10.) számú állásfoglalásának megállapításaira – a panaszt mind a rendőri intézkedés jogszerűsége vonatkozásában, mind az emberi méltósághoz való jog megsértése vonatkozásában

elutasítom.

A határozat ellen a Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a Közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdésére és (2) bekezdésére, valamint a 109. § (3) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól. A keresetlevelet a jelen határozat közlésétől számított harminc napon belül lehet benyújtani a Fővárosi Bírósághoz a Ket. 109. § (1) bekezdése, valamint a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 326. § (7) bekezdése alapján.

A határozatot kapják:

- 1) Panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Hajdú-Bihar Megyei Rendőr-főkapitányság vezetője (tájékoztatásul)
- 4) Hajdúszoboszlói Rendőrkapitányság vezetője (intézkedésre)
- 5) Irattár

INDOKOLÁS

A panaszos 2008. június 03-án, 23:00 óra körüli időben bátyja és két barátnője társaságában – az orvos szakértői vélemény szerint közepesen ittas állapotban – érkezett meg a hajdúszoboszlói panzióba, ahol ismerőseik részükre már korábban szobát foglaltak. Miután a panzió tulajdonosa megkérte a hangoskodó társaságot, hogy adják át a főbejárat náluk maradt kulcsát és szíveskedjenek halkabban társalogni, a panaszos és bátyja magukból kikelve, kiabálva szidalmazni kezdték Őt. A tulajdonos ekkor megkérte a testvérpárt, hogy hagyják el a panziót, amire a panaszos úgy reagált, hogy a panziós feleségét – aki a zajra időközben odaérkezett – a recepcióos pultra támaszkodva leköpte, az édesanyja védelmére siető lányát pedig olyan erővel vágta arcon, hogy annak szemüvege lerepült. Ekkor a továbbra is őrjöngő, ordító panaszost a bátyja felvezette az emeleten lévő szobájukba.

A tulajdonos által értesített rendőrök percekben belül megérkeztek, és az eredménytelen kopogást követően a szobába benyitva az a látvány fogadta őket, hogy a panaszost – annak állat fogva – a testvére éppen pofon üti. Mivel felszólításra nem jöttek ki a folyosóra, ezért kivezettkék őket, és közölték velük, hogy szándékos bűncselekmény – garázdaság – elkövetése miatt előállításra¹ kerülnek a Hajdúszoboszlói Rendőrkapitányságra. Erre a testvérek üvöltözni kezdtek, trágár kifejezésekkel szidalmazták a rendőröket, a panaszos pedig lökdöste és leköpte egyiküket. Annak a felszólításnak, hogy tegye hátra a karjait, a panaszos nem tett eleget, továbbra is aktívan ellenállva akadályozta az intézkedést, ezért az egyik rendőr a tanult önvédelmi fogással karjait hátra helyezte² és megbilincselte³. A szolgálati gépjárműbe csak többszöri felszólításra volt hajlandó beülni, és – holott bátyja ekkor már megnyugodva ült mellette – a rendőröket az úton kiabálva, szünet nélkül gyalázta, rendőri mivoltukat és hivatásukat kulturálatlan szavakkal becsmérelte.

¹ 1994. évi XXXIV. tv. a Rendőrségről, V. fejezet, Rendőri intézkedések, Elfogás és előállítás:

„33.§ (2) A rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt,

b) aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható; (...).

² Rtv. VI. fejezet, A Kényszerítő eszközök, Testi kényszer:

„47.§ A rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.”

³ Rtv. VI. fejezet, A kényszerítő eszközök, Bilincs:

„48.§ A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy (...)

b) támadásának megakadályozására,

c) szökésének megakadályozására,

d) ellenszegülésének megtörésére.”

A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII.23.) IRM rendelet IV. fejezet:

„60.§ (1) Bilincs alkalmazása különösen azzal szemben indokolt:

a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető,

b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, illetve az intézkedésben közreműködőt megtámadja,

c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg,

d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg,

e) aki önkárosító magatartást tanúsít, vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget.”

„60.§ (4) bekezdés b) (...) figyelemmel az intézkedés alá vont magatartására a bilincselés módjai a kezek előre illetve hátra bilincselése.

A panaszost 2008. június 03-án, 23:20 órakor előállították a Hajdúszoboszlói Rendőrkapitányságra, ahol az 1. számú előállító helyiségben lett elhelyezve. 2008. június 04-én 01:10 órakor az ügyeletes tiszt a kamerás megfigyelő rendszer monitorán azt észlelte, hogy a panaszos az előállító helyiségben lévő, falra szerelt távbeszélő készüléket ütlegeli és rugdossa, minek következtében az a falról leszakadt, majd ezt követően a panaszos a vezetékét a falból kitepte. A további károkozás, illetve az esetleges önkárosítás megakadályozása érdekében két rendőr a panaszoshoz sietett, és többször felszólították, hogy – a testi épségét megóvando – jöjjön ki az előállító helyiségből. Erre Ő nem volt hajlandó, ezért testi kényszert alkalmazva – karjait megfogva – az előállító helyiség melletti lépcsőhöz vezették, és a továbbra is agresszív, őrjöngő nővel közölték, hogy az önkárosítás megakadályozása érdekében meg fogják bilincselni⁴. A panaszos azonban az intézkedéssel szemben aktívan ellenállt, a rendőröket szidalmazta, majd egyiküket arcul is köpte. Ezt követően – testi kényszert alkalmazva – a jobb kezét a korláthoz bilincseltek⁵. Az ügyeletes tiszt a panaszos folyamatos őrzését rendelte el, és vittek neki egy széket, hogy leülhessen. A panaszos a bilincsből kinyúló karját rángatva szitkozódott, és azt kiabálta, hogy az sem érdekli, ha letépi a kezét, de 8 napon túl gyógyuló sérüléseket okoz magának, hogy a rendőröket kirúgassa. Látva feldúlt állapotát értesítették az orvost⁶, aki a panaszost a kapitányság épületében megvizsgálta, ellátta, majd megállapította, hogy 8 napon belül gyógyuló sérülést szenvedett a bilincs alkalmazása során.

Ezt követően a panaszost az orvosi ügyeletre szállították, ahol megtörtént a vérvétel, majd a kapitányságra visszaérkezve – kb. 04:15 óra körüli időben – gyanúsítottként kihallgatták. Ezután már nem került vissza az előállító helyiségbe, mivel nyugodt magatartást tanúsított. A károkozással kapcsolatos nyilatkozatának felvétele után – állandó őrzés mellett – a kapitányság folyosóján került elhelyezésre.

Az előállítás közben kiderült, hogy a panaszos ellen a Fővárosi Bíróság BV Csoportja elfogatóparancsot bocsátott ki⁷, mivel a Budapest XIX. kerületi Bíróság a panaszos országos körözését rendelte el zsarolás bűncselekményének elkövetése miatt. Ezért a Hajdúszoboszlói Rendőrkapitányság haladéktalanul határozott a panaszos őrizetbe vételéről, amelynek kezdő időpontja 2008. június 03. 23:20 óra, majd 2008. június 04. 13:05 órakor a Hajdú-Bihar Megyei Rendőr-főkapitányság fogdájának adták át. A panaszos az előállítása során a rendőri intézkedésekkel kapcsolatban panasszal nem élt, ilyen irányú kijelentést nem tett.

⁴ Rtv. VI. fejezet, A kényszerítő eszközök, Bilincs:

„48.§ A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy a) önkárosításának megakadályozására, (...)”

⁵ A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII.23.) IRM rendelet IV. fejezet:

„60.§ (6) bekezdés c) pont: Tárgyhoz bilincselésnek akkor van helye, ha a személy önkárosításának, támadásának, vagy szökésének megakadályozása, ellenszegülésének megtörése, illetve az intézkedés eredményes befejezése más módon nem biztosítható.”

⁶ Rtv. IV. fejezet, A rendőrség működésének általános elvei és szabályai:

„18. § (2) (...) A sérült, beteg vagy más okból sürgős orvosi ellátásra szoruló fogvatartottat orvosi ellátásban kell részesíteni.”

⁷ Rtv. V. fejezet, Rendőri intézkedések, Elfogás és előállítás:

„33.§ (1) A rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt,

b) aki ellen elfogatóparancsot, nemzetközi elfogatóparancsot, illetve európai elfogatóparancsot adtak ki; (...)”

A panaszos a rendőrkapitányság előállító helyiségében történt szándékos károkozást elismerte, emiatt a Hajdúszoboszlói Rendőrkapitányság vezetője határozatában 11.000.-Ft összegű kártérítésre, a Nagykovácsi Önkormányzat jegyzője pedig szándékos rongálás szabálysértésének elkövetése miatt 15.000.-Ft pénzbírság megfizetésére kötelezte.

Az események kapcsán az állampolgár panasszal élt az intézkedő rendőrök fellépése ellen, melyet sértőnek és megalázónak érzett, valamint azt sérelmezte, hogy nem engedték ki a mosdóba és kifejezett kérése ellenére sem biztosítottak számára étkezést és orvosi ellátást fogva tartásának időtartama alatt. Kérte, hogy ügyét a Független Rendészeti Panasztestület vizsgálja ki.

Álláspontom szerint a panaszok megalapozatlanok.

Döntésem meghozatala során figyelembe vettem a Független Rendészeti Panasztestületnek a panasz kapcsán hozott állásfoglalását, a kapcsolódó jogszabályokat, valamint a Hajdúszoboszlói Rendőrkapitányságon az ügyben keletkezett iratokat.

Megállapítom, hogy a panaszossal szemben intézkedést foganatosító rendőrök a kényszerítő eszközök – a testi kényszer és a bilincs – alkalmazása során minden alkalommal jogszerűen, szakszerűen és arányosan jártak el, mint ahogyan azt a Független Rendészeti Panasztestület állásfoglalása is kihangsúlyozza.

Tekintettel a panaszos feldúlt, agresszív, ellenálló magatartására a fenti kényszerítő eszközök arányban⁸ álltak az elérni kívánt törvényes céllal, és a panaszos testi épséghez való jogait csak a legszükségesebb mértékben veszélyeztették. Alkalmazásuk módja nem ütközött az embertelen, megalázó bánásmód tilalmába, nem sértette a jogállamiságból fakadó jogbiztonság követelményét.

A panaszos állítása szerint a rendőrök kulturálatlan kifejezésekkel illették Őt. A vele szemben intézkedő – többször leköpött, emberi és rendőri mivoltukban megállás nélkül nyomdafestéket nem tűrő kifejezésekkel illetett – rendőrök közül kettő magánindítványt terjesztett elő a panaszossal szemben becsületsértés bűncselekményének elkövetése miatt. Emellett szükségesnek tartom felhívni a figyelmüket a társadalmi elvárásoknak megfelelő kommunikáció és a kulturált, fegyelmezett hangnem alkalmazásának szükségességére a jövőbeni munkájuk során.

Fentiek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

⁸ Rtv. IV. fejezet, A rendőrség működésének általános elvei és szabályai, Az arányosság követelménye:
„15.§ (1) A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.

(2) Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérelméssel vagy károkozással jár.”

A Független Rendészeti Panasztestület állásfoglalása szerint *„jogszerűtlenül jártak el a rendőrök, amikor a panaszost kérelmére nem engedték ki a WC-be, valamint akkor is, amikor 23:20 perctől másnap 13:05 percig egyáltalán nem biztosítottak számára ételmezezt, ezzel megsértették a panaszos alapvető alkotmányos jogát, az emberi méltósághoz való jogot, amely együtt jár a kínzás és az embertelen, megalázó bánásmód tilalmával”*.

A panaszos a Rendőrkapitányság épületében való fogva tartása során kérésére több alkalommal is volt a mosdóban biológiai szükségleteinek elvégzése végett, melyet az is alátámaszt, hogy sem az őrzést végző, sem a kihallgató rendőrök nem észleltek a ruházatán, illetve a környezetében olyan elváltozást, mely arra utalt volna, hogy szükségletét az előállítás tartama alatt ne az erre szolgáló helyiségben végezte volna el. Állítását – mely szerint a távbeszélő készüléket azért rongálta meg, mert nem engedték ki a mosdóba – megkérdőjelezi az a körülmény is, hogy az odasiető rendőrök többszöri kérése ellenére sem volt hajlandó elhagyni az előállító helyiséget.

A Hajdúszoboszlói Rendőrkapitányság előállító helyiségeinek falán – jól látható helyen – ki van függesztve az a Tájékoztató, amelyből az előállított, illetve elővezetett személy jogait, kötelezettségeit, valamint az előállító helyiség rendjét megismerheti. A Tájékoztató többek között arra vonatkozó felvilágosítást is tartalmaz, hogy az előállított személynek joga van ahhoz, hogy 5 órát meghaladó fogva tartása esetén ételmezt kérjen. A fentiekre tekintettel megállapítottam, hogy a szóban forgó időpontban a Rendőrkapitányság az előállítottak ételmezéséhez szükséges anyagi kerettel rendelkezett, az ezt fedező készpénzforrás az ügyeletes rendelkezésére állt. Mivel a fogva tartás ideje az 5 óra időtartamot meghaladta, a panaszostól több alkalommal szóban is megkérdezték, hogy kíván-e élni étkezési lehetőségével, amelyre mindig elutasítóan nyilatkozott. Válaszát azzal indokolta, hogy az előző napi nagyobb mennyiségű alkoholfogyasztás miatt – a vér-alkohol vizsgálat eredménye szerint a cselekmény idején 1,93 ezrelék volt a vér-alkohol koncentráció a szervezetében – nem tud enni. Ugyanakkor a rendőröktől cigarettát kért – és kapott – amit a dohányzásra kijelölt helyen, felügyelet mellett szívott el. A panaszos a Hajdú-Bihar Megyei Rendőrfőkapitányság fogdáján a befogadását követő főétkezéskor az ételt elfogadta, panaszt az ételmezéssel kapcsolatban nem tett.

A rendelkezésünkre álló dokumentumok szerint a panaszos az erre vonatkozó – választást engedő – nyilatkozaton⁹ „az 5 órát meghaladó fogva tartás esetén ételmezt KAPTAM-NEM KAPTAM” válaszok közül az utóbbit jelölte meg aláhúzással és ezzel logikailag összefüggően aláírta azt az igazolást¹⁰, amely 3. pontjában kijelentő módon, állításként tartalmazza az „ÉTELMEZÉST NEM KÉRT” szövegrészt. Tehát megállapítható, hogy a panaszos valóban nem kapott ételmezt fogva tartásának ideje alatt, mivel saját döntése alapján arra nem tartott igényt.

Álláspontom szerint – a fentiekben kifejtettek miatt – a panaszos emberi méltósághoz való alapvető alkotmányos joga az intézkedés során nem sérült, nem valósult meg sem kínzás, sem embertelen, megalázó bánásmód. A Független Rendészeti Panasztestület által az ügyben megfogalmazott állásfoglalás egyéb megállapításaival viszont messzemenően egyetértek.

⁹ „Nyilatkozat a rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995. (XII.13) BM rendelet 2.§ (9) bekezdésében meghatározott szóbeli tájékoztatás megtörténtéről és megértéséről, illetőleg az írásos tájékoztató átvételéről”

¹⁰ „Igazolás a rendőrségi előállítás időtartamáról”

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 326. § (7) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) bekezdése és (2) bekezdése, 109. § (1) és (3) bekezdése;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 15.§, 18.§ (2) bekezdése, 33. § (2) bekezdése b) pontja, a 47. §, 48. §, a 92. § (1) bekezdése, a 93/A § (1)-(5), valamint a (7) és (9) bekezdései;
- a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII.23.) IRM rendelet 60. §.

Budapest, 2008. november „ , „

Dr. Bencze József r. altábornagy